

Om skolepraktik – fakta og opmærksomhedspunkter

Praktikpladssituationen generelt¹

Praktikpladsstatistikken for august 2009 viser følgende hovedtendenser:

- Der er indgået 18.876 uddannelsesaftaler i perioden 1. januar til 31. august 2009. Det er et fald på 24 procent i forhold til samme periode sidste år.
- Der var 60.553 igangværende uddannelsesaftaler opgjort den 31. august 2009. Det er et fald på 7.579 aftaler eller 11 procent i forhold til samme tidspunkt sidste år.
- *Nytilgangen* til *skolepraktikken* har indtil udgangen af august 2009 været på 2.220 elever. Nytilgangen til skolepraktik er forøget med 1.099 elever eller 98 procent i forhold til samme tidspunkt sidste år.
- Der var 2.591 elever i *skolepraktik* ultimo august 2009. Det er en stigning på 1.102 elever eller 74 procent i forhold til samme tidspunkt sidste år.
- Der var 5.379 praktikpladssøgende elever i alt ultimo august 2009. Det er en stigning på 2.247 elever eller 72 procent i forhold til samme tidspunkt sidste år. Af de søgende var 2.491 elever i skolepraktik.
- Der er optaget 1.378 elever i erhvervsuddannelser uden virksomhedspraktik i perioden frem til 31. august 2009. Det er en stigning på 476 elever eller 53 procent i forhold til samme periode sidste år.
- Der var 1.392 elever i gang med en erhvervsuddannelse uden virksomhedspraktik ultimo august 2009. Det er en stigning på 367 elever eller 36 procent sammenlignet med samme tidspunkt sidste år.

Skolepraktik specifikt²

Regeringen afsatte i september en milliard kroner til erhvervsuddannelsesområdet for at skaffe op til 5.000 ekstra praktikpladser i 2010, heraf 3.000 skolepraktikpladser. Det skal lige nævnes, at skolepraktikken blev oprettet helt tilbage i 1991 pga. mangelen på praktikpladser.

For tiden er 65.000 unge i færd med at tage en erhvervsuddannelse. Det er 5.500 færre end sidste år. Derfor har regeringen blandt andet bevilget cirka 1.500 ekstra skolepraktikpladser fra den 1. juli 2009.

¹ UVM's hjemmeside 20. oktober 2009.

² UVM's hjemmeside 20. oktober 2009.

En ny opgørelse over praktikpladssituationen ultimo august 2009 viser, at *de unge nu strømmer til skolepraktikordningen. 2.220 elever er kommet i skolepraktik i 2009 – heraf 457 i august. Det er 130 procent flere end samme måned sidste år.*

Af de 5.379 elever, der søger en praktikplads, er 2.491 elever i skolepraktik. Men selvom de nu er i færd med at færdiggøre deres uddannelse gennem skolepraktikken, skal de fortsat lede efter en ”rigtig” praktikplads i en virksomhed. Derfor optræder de i opgørelsen over praktikpladssøgende.

Tal for anlægsgartnerområdet³

Uddannelserne til hhv. *anlægs- væksthus- og produktionsgartner* ligger inden for hovedområdet ”Dyr, planter natur” (DPN). Det er muligt at komme i skolepraktik indenfor alle tre uddannelser.

Det faglige udvalgs vurdering af praktikpladssituationen: Anlægsgartnerfaget har til stadighed brug for flere praktikpladser over hele landet. Der vil på længere sigt være behov for flere udlærte til faget. Der er *gode beskæftigelsesmuligheder* inden for faget. Mange praktikvirksomheder indgår uddannelsesaftaler inden grundforløbet.

Det faglige udvalg har pr. juni 2009 lavet en opgørelse over, hvor mange *elever der er i praktik som anlægsgartner => 127 elever* havde indgået en uddannelsesaftale indenfor det seneste halve år. *45 elever var i skolepraktik*, og 38 elever søgte praktikplads. (Det vil sige 83 elever uden ordinær praktikaftale).

Om praktik i anlægsgartneruddannelsen⁴

Praktikmålene er i overensstemmelse med de arbejdsopgaver, som indgår i den virksomhedsvurdering, som Det faglige udvalg foretager ved godkendelsen af praktikvirksomheden, samt fremgår i den *logbog*, som følger den enkelte elev, endvidere vil praktikmålene blive lagt ind på *elevplan*.

Indholdet i praktikmålene er i store træk sammenfaldende med det indhold, der er nærmere beskrevet i skoledelens fag- og målbeskrivelser.

Det er ikke nødvendigt at gennemføre alle praktikmålene for at opfylde kravene til det faglige indhold i praktiktiden. Anlægsgartnerfagets arbejdsopgaver giver ikke altid mulighed for at gennemføre alle de anførte praktikmål og heller ikke inden for nærmere fastlagte perioder af praktikforløbet. Det påhviler dog virksomheden at sørge for *så alsidig en praktiktid som muligt* ved evt. udlån til andre virksomheder eller supplerende skoleundervisning

Skolen og det lokale uddannelsesudvalg for uddannelsen skal *ud fra den udfyldte logbog løbende foretage en helhedsvurdering* af om, praktiktiden sikrer eleven tilstrækkelige og fornødne arbejdsopgaver, erfaringer og færdigheder.

³ Uddannelsesguiden

⁴ Hjemmesiden for Det Faglige Uddannelsesudvalg for Anlægsgartneri (Uddannelsesordningen af 13/6-08).

Regler for skolepraktik⁵

Eleven kan blive *godkendt* til skolepraktik, når vedkommende opfylder de såkaldte *EMMA – kriterier*: Egnethed, geografisk Mobil, fagligt Mobil og Aktivt søgende. Egnede praktikpladssøgende elever kan blive godkendt til skolepraktik efter afsluttet grundforløb.

Skolepraktik udbydes af alle skoler, som udbyder den enkelte erhvervsuddannelses *hovedforløb*.

Skolen tilrettelægger skolepraktik *i samråd med det lokale uddannelsesudvalg*. Skolepraktikken følger reglerne om praktik i uddannelsen =>

Praktikreglerne fastsættes af undervisningsministeren efter de *faglige udvalgs bestemmelse*. Praktikregler skal angive *uddannelsens mål* samt de *arbejdsområder og funktioner*, som praktikuddannelsen skal omfatte.

Skolen udsteder *bevis for skolepraktik* til eleven.

Hvad karakteriserer skolepraktik⁶

Skolepraktik skal *simulere "virkelighed"*, men er det ikke. SIMU-konceptet (det merkantile område) beskrives således som "et spejl af den virkelige verden". SIMU -konceptet er et eksempel på, hvor virkelighedsnær man faktisk kan gøre skolepraktikken.

Uddannelserne inden for handel, service og administration foregår i såkaldte SIMU-virksomheder, som i alle henseender fungerer som virkelige firmaer. Herved styrkes elevernes faglige, personlige, sociale kompetencer samt desuden deres IT-kompetencer, fordi alt foregår i en *praksisnær sammenhæng*. Det er bemærkelsesværdigt, at eleverne ofte finder en rigtig praktikplads, når de er godt i gang med forløbet.

Sammenfattende om skolepraktik (inkl. SIMU) =>

Kompetenceudvikling =>

- Personlige kompetencer
- Sociale kompetencer
- Faglige kompetencer
- Evt. andre kompetencer

Læringsprincip (ideelt set) =>

At lære ved at gøre (Learning by Doing)

Legitim Perifer Deltagelse (i kraftig modificeret form)

Positivt =>

Man kan tage hånd om den enkelte elev

Udfordringerne kan tilpasses den enkelte elev

⁵ Lov om erhvervsuddannelser – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser (Hovedbkg.)

⁶ Afsnittet er bl.a. skrevet med udgangspunkt i publicerede oplæg ved Forsker-Praktiker konferencen i efteråret 2009.

Trygge rammer

Negativt =>

Manglende stressfaktor

Elev-elevsamarbejde i stedet for elev-kollegasamarbejde

Skolemiljø

Løn.

Problemfelter skolepraktik⁷

Nogle erhvervsuddannelser egner sig bedre til skolepraktik end andre. Eksempelvis er anlægsgartnerområdet et felt, hvor skolepraktikken kan gøres forholdsvis virkelighedsnær.

Generelt gælder for skolepraktikelever, at deres *frafald* er større end for elever med ordinær praktik. Desuden er *erhvervsfrekvensen* lavere for skoleelevers vedkommende, sammenlignet med elever, der har gennemført en almindelig praktikuddannelse: Tendensen er, at de elever, som har gennemført en almindelig praktikuddannelse ofte får tilbudt fastansættelse på praktikstedet efter endt uddannelse. Elever, som har været i skolepraktik, har ikke samme mulighed for at få job med det samme, da de ikke har det samme netværk.

Skolepraktik med elementer af virkelighed⁸

Et stort problem ved skolepraktikordningen er, at eleverne ofte ikke mener, at praktik på skolen har noget med virkeligheden at gøre. For at få skolepraktik til at indeholde elementer fra "den virkelige verden" forslås bl.a.:

Virksomheder kan fungere som *lærested for elever gennem en kortere periode*. Det gælder også virksomheder, som ikke har bredden til at blive godkendt som praktiksted. Eksempelvis kan en lokal virksomhed, som er specialist i brolægning, have elever i praktik i 4 uger. Både skole og virksomhed kan drage nytte af denne ordning. Dog kræver det, at skolerne bruger tid og ressourcer på at opsøge virksomheder i lokalområdet.

I stedet for at eleverne kun lægger fliser på skolens areal er det oplagt, at skolerne samarbejder med *det offentlige* om lokale opgaver i kommunen. For at gøre praktikken mere praksisnær, kan eleverne fx stå for etableringen af en ny have på det lokale plejehjem. Som situationen er nu, vil et sådant forslag blive betragtet som *konkurrenceforvridende*, hvilket er en stor barriere, når man gerne vil gøre skolepraktik så virkelighedsnært som muligt.

Skolerne kan desuden arbejde tæt sammen med de *lokale virksomheder* og i større grad inddrage dem i selve skolepraktikken, fx i forbindelse med *evaluering af elevopgaver*.

⁷ Oplysninger stammer fra nettet, bl.a. AER-analyse mv.

⁸ Interview med LM, NCE nov. 2009.

Instruktører og pædagogiske mangler/muligheder ifm. skolepraktik⁹

Instruktører ved skolepraktik er typisk *faglærte* indenfor det faglige område, de bliver ansat indenfor. De har således ikke en traditionel underviserbaggrund og har normalt ikke gennemført pædagogikum. De fungerer som instruktører og ikke som undervisere:

- De fortæller eleverne, hvad de skal gøre.
- Herefter udfører eleverne handlingen.

Refleksion er ofte manglende ifølge de undersøgelser, de er lavet om området. Desuden kan miljøet være for *overbeskyttende* og dermed langt fra virkeligheden.

Der eksisterer nogle *pædagogiske muligheder* i forbindelse med skolepraktik, som ikke findes ifm. praktik i virksomhederne. Det er fx muligt at:

- Afprøve og eksperimentere i langt større grad
- Ofte at arbejde i helheder
- Elever kan få et større ansvar, idet omkostningerne i forbindelse med fejl er mindre end i den virkelige verden
- Indbygge større faglig bredde.

Relevante publikationer om emnet

"Skolepraktik i erhvervsuddannelserne", UVM håndbogsserie nr. 12, 2006.

Pedersen, Flemming, Anders Vind og Vibe Aarkrog: "Notat om erfaringer med skolepraktikordningen og nogle pædagogiske overvejelser over muligheder i skolepraktik", DEL-Analyse 1999.

Flere oplysninger

Fuldmægtig i UVM, Anja Kær Kold tlf. 3392 5778

⁹ Fl. Andersen, Anders Vind og Vibe Aarkrog (1999).